

بررسی بودجه تخصیص داده شده به دانشگاه‌ها برای سال آینده نشان می‌دهد
دخل و خرج این مراکز آموزشی و پژوهشی با هم مطابقت ندارد

دانشگاه‌های بی‌اعتبار

۱۷

عوامل و بازیگران سریال شرم با حضور در تحریریه جام جم از کم و کیف این مجموعه گفتند

«شرم» روایت جاه‌طلبی است نه مادرانگی

جزئیاتی از آخرین لایحه بودجه تدوین شده قرن
توسط دولت دوازدهم

بودجه ۱۴۰۰ از حباب تا واقعیت

لایحه بودجه ۱۴۰۰ «آخرین بودجه تدوین شده توسط دولت دوازدهم» است. گرچه این بودجه، آخرین لایحه بودجه برای سال پایانی دولت تدبیر و امید است و از طرفی دولت دوازدهم در بیشتر بازه زمانی اجرای بودجه ۱۴۰۰ بر سر کار نیست، اما این انتظار وجود دارد که بودجه، رویکردی فراتر از دولت دوازدهم داشته باشد و دولت بدانند باید تا آخرین ثانیه دوره قانونی خود، همچون همان سال اول برای مردم کار کند تا خدای نکرده تعبیر به تحویل زمین سوخته به دولت سیزدهم نشود. در هر صورت نحوه تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۰ نیز مشابه خود محتوای لایحه تنظیم‌شده بود و دولت تدبیر و امید این بودجه را حتی در آن حد نداشت که برای تقدیم آن به مجلس یازدهم، رئیس‌جمهور یا معاون اول وی در مجلس حضور به هم رسانند...

۵ دی؛ ناگهان بهمن

روایت کوهنوردان و امدادگران هلال احمر از حوادث مرگبار ارتفاعات شمال تهران

عکس: هلال احمر

روایت ۲ مستندساز که فیلم‌های امیدوارانه و تأثیرگذاری درباره بحران سوریه ساخته‌اند	پشت پرده حاشیه‌های به وجود آمده در لیگ برتر کشتی چیست؟	مروری بر مهم‌ترین اموال ایرانی به سرقت رفته از سوی آمریکا پس از کارشکنی این کشور در مورد خرید واکسن کرونا
۱۰	۴	۲
به وقت حلب	زیر یک خم جوانمردی	دزدی سرگردنه

دربنگ

مشکل ۱۰۰ ساله بودجه‌ریزی ایران

پیمان مولوی

کارشناس اقتصادی

زمانی که بودجه ۱۴۰۰ تقدیم مجلس شد انتقادات زیادی نسبت به اعداد و ارقام و همچنین منابع و مصارف آن مطرح شد. اما باید توجه داشت علاوه بر مشکلات بودجه سال آینده، نظام بودجه‌ریزی در ایران دارای ایراد و اشکالات ساختاری است. از حدود یک قرن پیش که نظام بودجه‌ریزی در ایران آغاز شده نسبت به سند مالی کشور یک نگاه حسابداری وجود داشته تا دخل و خرج کشور را از این طریق متوازن کنند. هرچند در برخی مواقع بودجه‌ریزی در ایران مناسب بوده و منجر به رشد اقتصادی شده، اما در اغلب سال‌ها به‌عنوان یک سند حسابداری تلقی شده است که بروز عمده مشکلات از این منظر است. نظام بودجه‌ریزی ایران در دهه ۴۰ به شیوه مناسبی تدوین می‌شد و در سال‌های پس از انقلاب اسلامی نیز طی سال‌های ۷۵ تا ۸۷ نظام بودجه‌ریزی در ایران روند مناسبی داشت که متوسط رشد اقتصادی ۵ درصدی را به دنبال داشت. بودجه در همه کشورها باید ابزاری برای توسعه اقتصادی باشد اما متأسفانه در طول ۱۰ سال گذشته در زمان تنظیم بودجه، برنامه‌های توسعه‌ای مدنظر دولت‌ها قرار نگرفته‌اند و از این رو مشکلات زیادی برای کشور به‌وجود آمده است. متوسط رشد اقتصادی در طول سال‌های گذشته صفر بوده و همین موضوع اثبات می‌کند بی‌توجهی به برنامه‌های توسعه‌ای برای تنظیم بودجه چه تبعاتی به دنبال دارد. تنظیم بودجه در ایران از دو نگاه ظاهری و باطنی مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در نگاه ظاهری درآمدهایی که برای سال آینده در نظر گرفته شده قابل تحقق نیست اما نکته قابل توجه اینجاست که نمی‌توانیم بهای دولت را بدون کوچک‌سازی آن کم کنیم. زمانی که پیشنهاد می‌شود دولت می‌تواند درآمد بیشتری در اقتصاد داشته باشد ابتدا باید بستر آن یعنی حضور بیشتر بخش خصوصی در اقتصاد عملی شود که نتیجه آن افزایش درآمد سرانه و همچنین افزایش درآمد دولت است. در کشورهایی مانند آمریکا و چین که اقتصادهای اول و دوم دنیا هستند اگر بخش عمده‌ای از اقتصاد در اختیار دولت باشد نظام بودجه‌ریزی آنها نیز با مشکل روبه‌رو خواهد شد. به‌طور متوسط اگر شش سال مداوم رشد اقتصادی ۸ درصد داشته باشیم تازه به نقطه سال ۹۱ خواهیم رسید و تحریم‌ها در کنار مشکلات داخلی باعث می‌شود اقتصاد ایران از کشورهای همسایه بیشتر بخت بازماند و ادامه این روند شرایط را برای کشور سخت خواهد کرد. در همه جای دنیا، دولت‌های بزرگ بودجه ناکارآمد تنظیم خواهند کرد و ایران باید قبول کند که اقتصاد توسط بخش خصوصی اداره شود. دولت در نظر گرفته روزهانه دو میلیون و ۳۰۰ هزار بیشه نفت صادر کند تا بتواند بخشی از هزینه‌های خود را پوشش دهد که صادرات نفت به این مقدار مستلزم رفع تحریم‌هاست. اگر دولت نتواند تحریم‌ها را رفع کرده و پول‌های بلوکه شده ایران را آزاد کند مشکلات زیادی خواهد داشت و بازماند و ادامه این روند تبعات ناشی از این تصمیمات بر دوش آحاد مردم می‌افتد. ایران بدون تحریم به این معنا نیست که همه چیز باید به کشورهای دیگر وابسته باشد و اقتصاد با تحریم هم این پیام را ندارد که همه مشکلات در داخل حل شدنی است. اقتصاد درون‌زا و برون‌نگر بهترین نگاهی است که می‌توان برای آینده کشور داشت.

چشم‌انداز

سند زدن تاریخ

کیوان امجدیان

دبیر گروه فرهنگ‌و هنر

تا همین چند سال پیش هم مستند را فقط اهالی سینما می‌دیدند و آنها که می‌خواستند تجربه‌ای در زمینه مستند داشته باشند. حتی وقتی قرار شد یک فیلم مستند در چند سینما به‌صورت محدود اکران شود، کلی اعتراض و نقد شکل گرفت که مگر سینما جای مستند است؟ و اصلاً از همانجا بود که بحث محل ارائه برای مستند بال و پر گرفت. اما به فاصله چند سال، درک صحیح بعضی مسئولان از شرایط سینما و همت جماعت جوانان انقلابی و متعهد باعث شد به فاصله چند سال سینمای مستندی که محدود به خواص بود، جای خود را به گوناوی از سینما بدهد که اتفاقاً می‌توانست مورد توجه عموم مردم باشد. و شاید نقطه آغاز این جهش در مستند به چند سال پیش برسد که موج مستندهای ماهواره‌ای به راه افتاد؛ مستندهایی که با هدف بزرگ‌نمایی و مثبت‌نشان دادن نظام شاهنشاهی ساخته می‌شد. موجی که دست‌های مادر مقابلش خالی بود و تسلیم بودیم. همان زمان بود که این خلأ خودش را بیش از پیش نشان داد. همان ايام هم بود که جوان‌ترهای سینما خوانده و اهل هنری که دل در گرو انقلاب داشتند، در مراکز فرهنگی مثل اوج و مرکز مستند حوزه هنری و سفیر و چند جای دیگر گرد هم آمدند تا این خلأ را با برنامه‌ریزی درست پر کنند. حالا چند سال از آن روزها گذشته و برنامه‌ریزی‌ها جواب داده است. سینمای مستند ما دیگر فقط سینمای خاص نخبه‌گرا و بعضاً مقابل مردم نیست. حالا با استفاده از ظرفیت استان‌ها و بومی‌سازی، سینمای مستند توانسته است خود را در گ‌های هنر این کشور جاری سازد. سند این ادعا هم فیلم‌های مستندی است که از سینما پخش می‌شود. بخش‌های مستندی که دیگر فقط زمان پرکن نیستند و اتفاقاً توانسته‌اند دل مخاطبان را به دست بیاورند یا شبکه مستند که توانسته خود را میان چند شبکه پرمخاطب بگنجاند. یا اصلاً سینما حقیقت که چند روز پیش اختتامیه‌اش برگزار شد و از قضا شورو حال غریبی هم میان اهالی رسانه و هم اهالی فیلم به‌وجود آورد. اتفاقی که تا چند سال قبل هم به‌سختی می‌شد تصورش کرد. تصور این‌که برای پیام بیاید که مثلاً فلان فیلم مستند جشنواره را اگر ندیده‌ای امنشب پرواز فلان سایت ببین و...

سینمای مستند حالا دیگر هم توانسته است مخاطب خاص را درگیر کند و هم مخاطب عام را؛ مخاطب عامی که می‌داند مستند دیگر فقط به معنی راز بقا و دیدن دشت و جنگل نیست. می‌داند مستند می‌تواند فقط درباره دنیای حیوانات آبی و پرندگان شاخ آفریقا نباشد. می‌داند مستند ممکن است درباره هر چیزی باشد. درباره نحوه شهادت شهید بهشتی، یک مسابقه فوتبال، یا حتی درباره جنایتکارهایی مثل خفاش شب و بیجه و... درباره کودتای ۵۳. درباره یکی از شهدای مدافع حرم و درباره هر چیزی که به ذهنمان برسد یا برایمان سوال باشد. حالا دیگر مقبولیت مستند تا جایی بالا رفته که فیلم‌سازی مثل مهدویان هم از ساختار مستند برای ساخت یک فیلم داستانی بهره می‌گیرد. یعنی او مقبولیت مستند را تا اندازه‌ای می‌داند که حاضر است ساختار داستانی را قربانی‌اش کند. حالا دیگر به‌نظر می‌رسد عصر درخشان مستند آغاز شده است؛ عصر درخشان مستندهایی که نه قرار است دروغ بگویند و پروپاگاند کنند و نه حقیقت را وارونه جلوه دهند. مستندهایی که می‌توانند ثبت‌کننده برگ‌هایی از تاریخ سیاسی و فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی کشور باشند. مستندهایی درباره هر آنچه ممکن است پاسخ دادن به آن مهم و جذاب باشد.

نکته

مسئولیت جهانی در عرصه سلامت

خیرا... پروین

استاد حقوق دانشگاه تهران

روابط میان کشورها براساس مراوداتی که با هم دارند مبتنی بر اراده آزاد است. به این معنا که طرفین این اراده آزاد را دارند که بخواهند با کشورهای دیگر مرابده و رابطه داشته باشند و معامله و تجارت کنند. از سویی دیگر اگر کشورهایی نخواهند باهم مرابده داشته‌باشند، الزام و اجباری بر اساس عرف بین‌المللی وجود ندارد که طرفین را به انجام امری که خلاف اراده طرفینی باشد، وادار کند. در عین حال یک‌سری وضعیت‌ها نیز وجود داد که دولت‌ها نسبت به آن مسؤول هستند. از جمله این‌که دولت‌ها نسبت به برقراری صلح و امنیت بین‌المللی وظیفه دارند. موضوع تحریم‌ها هم در این چارچوب مورد بررسی قرار می‌گیرد و از این منظر زمانی که بهداشت، درمان و سلامت مردم به خطر می‌افتد طبعاً صلح و امنیت بین‌المللی نیز به خطر می‌افتد. یکی از مواردی که به صلح و امنیت لطمه می‌زند، تحریم‌های اقتصادی است. در شرایط کنونی که در قبال دریافت واکسن کرونا از سوی آمریکا با بهانه‌هایی مواجه می‌شویم باید این سوال را مطرح کرد که دلایل ایالات متحده برای وارد کردن اتهام به ایران از کجا نشأت می‌گیرد؟ واقعیت آن است آنچه در سطح بین‌المللی به عنوان سابقه و پیشینه آمریکایی وجود دارد، این است که ایالات متحده همواره نقض‌کننده پیمان در عرصه بین‌المللی بوده است.

از ابتدای پیروزی انقلاب تاکنون آمریکا، اموال ایران را با رقمی برابر با ۲۲میلیارد دلار بلوکه کرده و این مساله هم در دیوان دادگستری بین‌المللی ثبت است. سوابق نشان می‌دهد هم آمریکا و هم اروپا ید طولایی در مصادره اموال ایران دارند. لذا ای آمریکاایی‌ها هستند که به اموال ایران دستبرد می‌زنند و اتهام آمریکا علیه ایران کاملاً بی‌اساس است. مستندات حقوقی نشان می‌دهد تاکنون ایران همیشه به تعهدات خود عمل کرده اما در مقابل آمریکا نه تنها در قبال ایران بلکه در قبال بسیاری از کشورهای دنیا پیشینه‌ای جز استعمار، استثمار و چپاول منابع ندارد. موضوع مراودات اقلام دارویی البته امری است حقوقی و همه کشورهای دنیا در قبال وضعیت بهداشتی و سلامت انسان‌ها مسؤول هستند و اساساً قبول تعهد در قبال صلح، امنیت و سلامت یک مسؤولیت جهانی است. از این منظر جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با توجه به بهانه‌ها و اتهامات مطرح شده از سوی آمریکا نسبت به طرح شکایت در شورای امنیت سازمان ملل، دیوان دادگستری لاهه، سازمان جهانی بهداشت و شورای حقوق بشر سازمان ملل اقدام کند.

نیازمندی استانی کرمانشاه

ضمیمه رایگان امروز

جایزه

یادداشت

جای خالی دانش کاربردی در دانشگاه

مهرداد ویس‌کرمی

عضو کمیسیون آموزش مجلس

مدیران بسیاری از بخش‌های کشور از بودجه‌ای که قرار است سال آینده در اختیارشان قرار گیرد، گلایه دارند. روسای دانشگاه‌ها هم از جمله این مدیران هستند که به خاطر بودجه سال ۱۴۰۰ ابراز نگرانی کرده‌اند. سال آینده را می‌توان سال سخت بودجه‌ای کشور دانست. شرایط اقتصادی در سال آینده سخت خواهد بود اما با وجود این، مجلس شورای اسلامی به دنبال این است که دولت، تجدیدنظری در بودجه سال آینده داشته باشد و اصلاحاتی انجام دهد.

در این بین روسای دانشگاه‌ها نگرانند با بودجه‌ای که قرار است در اختیارشان قرار گیرد، نتوانند به اهدافی که برای آنها در نظر گرفته شده دست پیدا کنند، زیرا به‌نظر می‌رسد بخش قابل توجهی از بودجه صرف پرداخت حقوق کارکنان دانشگاه‌ها شود.

بنابراین کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی، تمام تلاش خود را به کار گرفته تا عدالت را در بودجه سال آینده اجرا کند. مجلس تلاش‌های زیادی کرده با هم‌فکری کارشناسان و وزارت علوم، مشکلات بودجه‌ای دانشگاه‌ها را حل کند، مشکل اما این است که همه بخش‌ها، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی سال آینده با کمبود بودجه مواجه هستند.

در این میان مجلس به بهره‌گرفتن از بودجه صندوق توسعه ملی امیدوار است اما شرط‌هایی برای بهره‌برداری از این صندوق وجود دارد. به همین دلیل به‌نظر می‌رسد برای رفع مشکل کمبود بودجه در سال آینده باید راهکارهای دیگری را دنبال کرد.

سال‌هاست کارشناسان از رابطه بین صنعت و علم در دانشگاه‌ها می‌گویند. از این‌که دانشگاه‌ها باید تئوری‌های تولید کسب‌وکار را به مرحله اجرا دریاورند و از راه دانش و فناوری، آموزش عالی را ارتقا دهند. به‌نظر می‌رسد یکی از راه‌هایی که دانشگاه‌ها می‌توانند از طریق آن مشکل کمبود بودجه خود را حل کنند در اجرای کردن تحقیقات دانشگاهی خلاصه شود. تجاری‌سازی تحقیقات علمی در دانشگاه‌ها می‌تواند باعث آشتی علم و صنعت و به‌گردش درآمدن چرخ اقتصادی دانشگاه‌ها شود.

این اما فقط یکی از راه‌حل‌های پیش‌روی دانشگاه‌ها برای برطرف کردن کمبود بودجه و حل معضلات اقتصادی آنهاست.

همچنین بسیاری از دانشگاه‌ها، املاک و تجهیزاتی در اختیار دارند که بیشترشان بدون استفاده مانده است، حال این‌که دانشگاه‌ها باید با نگاه تجاری‌سازی به این اموال نگاه کنند. دانشگاه‌ها می‌توانند این دارایی‌ها را اجاره دهند یا این برای ایجاد کسب‌وکار از آنها بهره بگیرند.

نباید فراموش کرد تلاش برای تولید علم در دانشگاه‌ها زمانی ارزشمند است که با نگاه کاربردی شدن برای جامعه همراه باشد.

ویژه‌نامه استانی اصفهان

میدان نقش جهان - اصفهان

اصفهان